

KÖVETELMÉNYEK
Alkotmányjogi gyakorlat 1. c. tantárgyból
tárgykód: AJALK272L3
levelező tagozatos jogász hallgatók számára
2023/2024. tanév I. félév

Tárgyfelelős: Hallók Tamás egyetemi docens

Tárgyfelelős tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy oktatója: Hallók Tamás

Előtanulmányi kötelezettség: –

Egyidejű felvétel: Alkotmányjog 1.

Szemeszter: 3

Óraszám: 2 óra/félév

Számonkérés módja: gyakorlati jegy

Kreditpont: 1 kr.

Fejlesztendő kompetenciák:

tudás: T1, T2, T10, T11, T13, T14, T15

képesség: K4, K5, K6, K7, K9, K10, K11, K12, K15, K16, K19, K20, K25, K28, K29, K30, K31, K32, K33

attitűd: A2, A3, A4, A5, A6, A7, A9, A10, A15, A18

autonómia és felelősség: F1, F2, F5, F8

1. A tantárgy feladata és célja

Alkotmányjogi szövegek (jogszabályok, bírói döntések, alkotmánybírósági határozatok, szakirodalom) tanulmányozása. A jogeset-megoldási készség kialakítása az alkotmányjogban. Alkotmányjogi jogszabályok, bírói (alkotmánybírói) döntések elemzése, ennek módszerei. Alkotmányjogi jogesetek megoldása, ezek értékelése. Az elsajátított készségek értékelése.

2. A tantárgy tematikus leírása

1. Az alkotmány fogalma. Az alkotmányosság fogalma. Az alkotmányjog fogalma. Az alkotmányozó hatalom. Az alkotmánymódosítás. Az alkotmányok típusai. Alkotmányjog és államjog.
2. Az alkotmány mint alaptörvény. Az alkotmány mint a jogrendszer alapja. Az alkotmány elsődlegessége.
3. Az alkotmány alapvető elvei: demokrácia, hatalommegosztás, jogállamiság. Az alkotmány értelmezése.
4. Az újabb magyar alkotmánytörténet vázlatja 1945-től napjainkig. A szocialista rendszer alkotmányjogának alapintézményei. (Az alkotmány politikai jellege: a népköztársaság. A párt vezető szerepe. A hatalom egysége. Az Országgyűlés működése. Az Elnöki Tanács. A Hazafias Népfront. Az állampolgári jogok. A szocialista törvényesség. A tanácsrendszer.) Az 1988–1990-es átalakulás alkotmánytörténetének vázlatja.
5. A jogforrási rendszer alkotmányos alapjai és elvei. A jogforrás fogalma, a jogforrások rendszere. A jogforrási hierarchia és a jogforrási rendszer egyéb rendező elvei.
6. A nemzetközi szerződések. Az Alkotmánybíróság határozatai, a közjogi szervezetszabályozó eszközök, a szokásjog és bírói jog. Az Európai Unió jogforrásai a magyar jogban.
7. A jogalkotási eljárás az alkotmányjogban. Alkotmányos követelmények a jogalkotásban. A jogszabályok érvényessége és hatálya. A jogszabályok kihirdetése, közzététele és nyilvántartása. A hivatalos lap. Elektronikus jogszabály-gyűjtemények.
8. Szuverenitás az alkotmányjogban. A szuverenitás az alkotmányban, nemzeti szuverenitás, népszuverenitás, parlamenti szuverenitás. Szuverenitás és demokrácia. Az állami szuverenitás az alkotmányjogban és a nemzetközi jogban.
9. A szuverenitás terjedelme: terület és népesség. A szuverenitás megosztása az államon belül: a szövetségi állam. Állami szimbólumok (himnusz, zászló, címer).
10. Az állampolgársági jog. Az állampolgárság jogi tartalma. Az állampolgársági jog története, különösen a magyar állampolgársági jog. A magyar állampolgárság keletkezése, megszerzése és megszűnése.

11. A kettős állampolgárság és magyar állampolgárság. Az EU állampolgárainak státusa. A külföldiek, a menekültek és a hontalanok alkotmányos helyzete.

12. A képviselői demokrácia. Képviselő és választás. A választójog alkotmányos elvei. Választási rendszerek.

13. A magyar választási rendszer. A választójog. A választójogosultság. A választási eljárás alapjai és a választási szervek. A jelölés, választási kampány. A mandátumok elosztása egyéni választókerületben, illetve országos listáról (a töredékszavazatok). Az eredmény megállapítása.

14. A közvetlen demokrácia intézményei. Népszavazás és népi kezdeményezés. A referendum szabályozása és típusai. Az országos népszavazás alkotmányos feltételei.

3. A félév elfogadásának feltételei

A gyakorlati jegy feltétele az aláírás megszerzése. A félévi aláírás feltétele a gyakorlaton való részvétel. Az aláírás pótlására a szorgalmi időszak utolsó hetében, továbbá a vizsgaidőszak első három hetében van lehetőség.

4. A gyakorlat ideje és helye

Gyakorlat (Hallók Tamás)

XI. 10. péntek 16–17.40, XIX. ea.

Alkotmányjogi jogszabályok, bírói (alkotmánybírói) döntések elemzése, ennek módszerei.

Alkotmányjogi jogesetek megoldása, ezek értékelése.

Az elsajátított készségek értékelése.

A gyakorlaton a hallgatók dolgozatot írnak meghatározott alkotmánybírói határozatokról feltett kérdésekből.

A gyakorlat pótlása (Hallók Tamás)

XII. 8. péntek 16.10–17., XX. ea.

5. A számonkérés követelményei

A gyakorlat aláírásának feltétele: a teljes gyakorlaton való részvétel.

Gyakorlati jegy. A gyakorlat értékelése 1-5 terjedő érdemjeggyel történik (öt fokozatú). A gyakorlati jegy a félév során megírásra kerülő írásbeli beszámoló értékelése alapján kerül kialakításra.

A gyakorlaton a hallgatóknak dolgozatot kell írniuk, amelyben ismertetniük kell a következő alkotmánybírói határozatok közül egynek a tartalmát:

- 121/2009. (XII. 17.) AB határozat a jogalkotási törvény alkotmányellenességéről
- 2/1993. (I. 22.) AB határozat a népszavazásról
- 52/1997 (X. 14.) AB határozat a népszavazásról
- 25/1999. (VII. 7.) AB határozat a népszavazásról
- 1/2013. (I. 7.) AB határozat a választási regisztrációról

Az aláírás és a gyakorlati jegy pótlása: Az aláírást pótolni a fentebb megjelöltek közül egy másik alkotmánybírói határozatnak (ami nem azonos a gyakorlati jegyért írandó dolgozatban kifejtettel) minimum 2 teljes oldal terjedelemben való összefoglalásával lehet. Ezt kinyomtatva kell beadni.

Az aláíráspótló feladat formai követelményei: Times New Roman betűtípus, 12-es betűnagyság; 1,5-es sortáv, a margók távolsága pedig mindenütt 2 cm. A szöveg szedése folyamatos, tehát közben nem kell kihagyni sorokat, mert a szöveget a magyar nyelvtan szabályainak megfelelően bekezdésekkel tagoljuk.

Az aláíráspótló dolgozat elutasítását vonja maga után az alkotmánybírói határozat vagy bármely nem a dolgozat szerzője által írt anyag változtatás nélküli egy az egyben való átvétele!

A gyakorlati jegyet (és így a dolgozatot) pótolni a gyakorlatpótlási időpontban lehet a dolgozat megírásával azoknak, akik az első órán nem írtak, vagy akiknek a dolgozata elégtelen lett.

6. Kötelező tananyag

Alkotmánybírói esetjog. (szerk.: Halmai Gábor), INDOK, Bp., 2004.

Az értelmezett alkotmány. (szerk.: Balogh Zsolt – Holló András), Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest, 2000.

Gárdos-Orosz Fruzsina – Zakariás Kinga (szerk.): *Az Alkotmánybírósági gyakorlat – Az Alkotmánybíróság 100 elvi jelentőségű határozata 1990–2020*. Társadalomtudományi Kutatóközpont – HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó, Bp., 2022.

The Basic Law of Hungary: A First Commentary. (szerk.: Schanda Balázs – Varga Zs. András – Csink Lóránt) Dublin, Clarus Press, 2012.

7. Ajánlott irodalom

Bragyova András: *Az új alkotmány egy koncepciója*. Budapest, KJK-MTA ÁJI. 1994.

Alkotmánytan I. (szerk.: Kukorelli István), Osiris, Bp., 2007.

Wade – Bradley – Bates – Himsworth: *Constitutional and Administrative Law*. Longman, London, New York, 1986.

Egyéb tudnivalók:

Kötelező jogszabályok:

- Magyarország államformájáról szóló 1946. évi I. törvény
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) hatályos szövege
- 2010. évi CXXX. törvény a jogalkotásról
- 1993. évi LV. törvény a magyar állampolgárságról
- 2011. évi CCIII. törvény az országgyűlési képviselők választásáról (kivonatosa)

Alkotmánybírósági határozatok:

- 121/2009. (XII. 17.) AB határozat a jogalkotási törvény alkotmányellenességéről
- 3/1991. (II. 7.) AB határozat a választási küszöb alkotmányosságáról
- 2/1990. (II. 18.) AB határozat az ajánlás és a szavazás titkosságának elvéről
- 5/2002. (II.22.) AB határozat a jelölésről
- 22/2005. (VI.17.) AB határozat a választójog egyenlősége és a választási kerületek kialakításáról
- 2/1993. (I. 22.) AB határozat a népszavazásról
- 52/1997 (X. 14.) AB határozat a népszavazásról
- 25/1999. (VII. 7.) AB határozat a népszavazásról
- 27/2007. (V. 17.) AB határozat a népszavazás kötőerejéről
- 1/2013. (I. 7.) AB határozat a választási regisztrációról
- 22/2016. (XII. 5.) AB határozat a szuverenitásról és az alkotmányos identitásról

Felmentési kérelmek elbírálása: A tantárgyból csak az a hallgató kaphat felmentést, aki korábban karunkon teljesítette a tantárgyi követelményeket. Aki más felsőoktatási intézményben tanult alkotmányjogot, akkor kaphat felmentést, ha a tanmenet legalább 75% egyezést mutat a jelen félév tanmenetével. Ehhez kérelmet kell benyújtani, amelyhez csatolni kell az index másolatát, illetve egyéb szükséges dokumentumokat (pl. tanmenet).

Adminisztratív ügyek intézése az A/6 222-es szobában történik, ügyintéző: Hodosi Gabriella

Miskolc, 2023. augusztus

Alkotmányjogi Tanszék